

Overweging bij kinderdienst

Julia heeft het niet gemakkelijk, in het toneelstukje dat we net hebben gezien. Eerst gelooft ze nog helemaal in zichzelf: 'Ik kan voetballen en mijn blauw pak is toch het mooist!' Maar als er andere kinderen komen die allerlei andere dingen kunnen die zij *niet* kan, dan wordt het een stuk moeilijker. Ik kan Julia wel begrijpen. Zij is zoals de meeste mensen zijn. Een beetje jaloers van nature. Als jij iets niet kan dat een ander wel kan, dan ga je vergelijken. Dat kennen we toch allemaal? Aan het eind van het toneelstukje ontdekt Julia gelukkig dat ze ook tevreden kan zijn met wie zij is. Dat gebeurt dankzij Dunya, Jorn, Fee en Ada. Die maken Julia duidelijk wat het eigenlijk betekent dat zij iets kan wat niemand anders kan. Dat betekent dat ieder talent telt, dat ze elkaar aanvullen.

In het verhaal dat Jezus vertelt aan zijn leerlingen, is dat minder duidelijk. Het is nogal onrechtvaardig, wat die rijke man allemaal doet. Het begint er al mee dat hij zijn bedienden niet gelijk behandelt. De ene krijgt vijf talenten, de ander twee en een derde bediende, die van zichzelf een beetje verlegen is, krijgt er maar één. En als ik het verhaal goed begrijp, dan is die rijke man niet alleen onrechtvaardig, maar aan het eind ook nog onbarmhartig. Bij de derde bediende neemt hij dat ene talent ook nog van hem af en geeft het aan de eerste bediende, die al het meeste heeft. Je zou zeggen: hij doet het precies zoals het niet moet. Hij maakt de ongelijkheid groter, in plaats van kleiner.

Dat kan toch niet de bedoeling zijn! Misschien moeten we nog eens kijken naar die derde bediende. Wat doet hij niet goed? Er staat heel duidelijk dat hij angstig is, bang dat hij dat ene muntstuk ook nog kwijt zal raken. Daarom stopt hij het onder de grond. Dat is begrijpelijk misschien, maar ook jammer! De andere twee gaan iets *doen* met wat ze hebben gekregen. *Wat* ze met hun talenten gaan doen, dat staat er niet, maar je kunt het wel raden: andere mensen opzoeken, aanvoelen wat zij nodig hebben, iets met elkaar uitwisselen, zodat je er allebei beter van wordt. Eigenlijk is dat *handelen*: met elkaar iets ondernemen, zó dat er iets nieuws, iets gezamenlijks ontstaat. Als je goede dingen samen doet, dan wordt het resultaat altijd meer en beter dan wat je eerst had. Dat is het idee. 'Klein kan veel' – hoorden we in het begin van deze viering. Al ben je nog zo klein, al voel je je nog zo'n nietsnut – ergens weet je, voel je, dat wat *jij* kan ook voor anderen goed kan zijn. Je talent verstoppen heeft geen zin, het maakt je niet tot een blij mens die goed kan zijn voor anderen; het gaat andersom: je talenten worden pas echt talenten, ze kunnen pas groeien, als je er samen met anderen iets goeds mee doet.

Betekent het verhaal van Jezus dan dat wij voortdurend bezig moeten zijn met onze talenten te ontwikkelen? Je hoort dat steeds vaker, dat je alsmaar 'het beste uit jezelf' moet halen en dat je zoveel mogelijk je talenten moet uitbuiten. Als dat alleen maar over jezelf gaat, lijkt me dat juist niet de bedoeling. Het mooie van het verhaal is dat de bedienden de talenten eerst *krijgen*. Talenten maak je niet zelf, ze zijn je eerst *gegeven*. Als het goed is, blijf je dat ook een beetje voelen: dat die talenten, waar je van alles mee kan, toch niet alleen maar van jezelf zijn. Dat maakt dat je er anders mee omgaat. Misschien wordt die rijke man dus niet voor niets zo boos. Als je je talent, zoals de derde bediende, alleen maar begraaft, dan betekent dat eigenlijk dat je, wat je gekregen hebt, angstvallig voor jezelf houdt, dat je het niet deelt met anderen, dat je het niet uitdeelt en uitwisselt met anderen. En dat is jammer, het is eigenlijk zonde van je talent! Een talent moet niet bewaard worden, het moet rondgaan, het moet leven doordat je het met anderen deelt, doordat je eigenlijk jezelf een beetje uitdeelt en doorgeeft aan een ander.

Wat doe je eraan als iemand het gevoel heeft dat 'ie een nietsnut is en daardoor verlegen en bang wordt? Misschien kunnen wij wel iets vaker tegen elkaar zeggen wat Ada zegt tegen Julia en wat wij hier met z'n allen zingen: 'Jij mag er zijn, ook jij hoort erbij!' Dat helpt. Julia kan blij zijn met haar blauwe pak, niet omdat ze zichzelf zo mooi vindt in de spiegel, maar omdat ze merkt dat anderen er blij van worden. En als iemand dat tegen jou zegt, dat je erbij hoort, sowieso, zoals je bent, dan hoef je ook niet meer zo nodig na te doen wat een ander doet. In plaats van (zoals Julia) zelf de boom in te klimmen, terwijl je dat eigenlijk niet kunt, kun je er nu van genieten dat iemand anders dat veel beter kan dan jij.

Zoiets wil Jezus ook zeggen. Die derde bediende, daar is het verhaal voor bedoeld, die heeft Jezus het meeste lief. Dat is degene die vanuit zichzelf nogal verlegen is, maar die wel degelijk een eigen talent heeft. Het verhaal van Jezus is bedoeld om ons allemaal vertrouwen in te spreken: wees niet bang voor andere mensen, kom uit je schulp, want juist jouw ene talent is onmisbaar. Het is jammer, als je daar niets mee doet. En de wereld om je heen wordt dan vijandig: de arme armer en de sterke sterker. Als je er wel iets mee doet, en als we elkaar helpen om dat te doen, dan zal juist dat ene verborgen talent zich het meest vermeerderen. En dat is wat mensen het meest gelukkig maakt. Niet alleen trots zijn op jezelf, maar kunnen genieten van wat een ander kan en talenten doorgeven aan elkaar. Het klopt echt, wat we zingen: 'Alle talenten samen, die van kleinen en voornamen, ieder talent telt mee!'

Germain Creyghton